

Učni načrt

SPLOŠNA GIMNAZIJA, STROKOVNA GIMNAZIJA

**IZBIRNI PREDMET
SLOVENSKA KNJIŽEVNOST IN PREVODI**

Učni načrt

SPLOŠNA GIMNAZIJA, STROKOVNA GIMNAZIJA

IZBIRNI PREDMET
SLOVENSKA KNJIŽEVNOST IN PREVODI

IZBIRNI PREDMET (70 UR)

Učni načrt

SLOVENSKA KNJIŽEVNOST IN PREVODI

Izbirni predmet (70 ur)

Predmetna komisija:

Mojca Poznanovič Jezeršek, ZRSŠ, predsednica

Judita Marolt, Gimnazija Brežice, članica

Andrejka Markočič Šušmelj, ŠTC Nova Gorica, članica

Stanislava Židan, Gimnazija Rudolfa Maistra Kamnik, članica

Recenzentki:

Dr. **Boža Krakar Vogel**, Filozofska fakulteta Ljubljana

Mira Hedžet Krkač, Zavod RS za šolstvo, OE Koper

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Žiga Turk**

Za zavod: mag. **Gregor Mohorčič**

Uredila in jezikovno pregledala: Lea Lehner

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:821.163.6(0.034.2)

UČNI načrt. Gimnazija, strokovna gimnazija. Izbirni predmet. Slovenska književnost in prevodi [Elektronski vir] / [predmetna komisija Mojca Poznanovič Jezeršek ... et al.]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012

Način dostopa (URL):

http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2012/programi/gimnazija/ucni_nacrti.htm

ISBN 978-961-03-0038-0 (Zavod RS za šolstvo)

1. Poznanovič, Mojca

261815296

Sprejeto na 147. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 2. 2. 2012.

Kazalo

1 OPREDELITEV PREDMETA	5
2 SPLOŠNI CILJI.....	6
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	8
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	13
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	16
6 MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO POUKA.....	19
7 ZNANJA IZVAJALCEV	19

1 OPREDELITEV PREDMETA

Slovenska književnost in prevodi je izbirni predmet v 3. ali 4. letniku izobraževalnega programa gimnazija. Predmet obsega 70 učnih ur in je namenjen nadgrajevanju in poglobljanju književnega in splošnokulturnega znanja v gimnazijskem programu s posebnim poudarkom na medkulturnih in medjezikovnih vsebinah ter na razvijanju sporazumevalne zmožnosti v slovenščini in tujih jezikih. Skladno s splošnimi izhodišči gimnazijskega programa se dijaki usposablajo za življenje v demokratični, večkulturni in večjezični družbi, v kateri je razvita zmožnost predstavljanja lastnega jezika in književne ustvarjalnosti drugim narodom pogoj za enakovredno vključevanje v evropske kulturne tokove, hkrati pa prispeva k zavedanju lastnega jezika in kulturne identitete.

Ob umetnostnih besedilih in njihovih prevodih se dijaki srečujejo z ustvarjalno močjo tako slovenskega jezika kot tujih jezikov. Namen tega srečevanja je branje, osebno doživljanje in odprto razumevanje umetnostnih besedil iz slovenske književnosti in njihovih prevodov. Na ta način dijaki razvijajo doživljajske, domišljjsko ustvarjalne, vrednotenjske in intelektualne zmožnosti, ki bogatijo posameznikovo osebnost in so sestavina estetske in kulturne zmožnosti, ter poglobljajo splošno sporazumevalno zmožnost za sprejemanje in izražanje raznovrstnih besedil.

Spoznavanje temeljnih dejstev in nosilcev zgodovine slovenskega jezika in književnosti je eden od najpomembnejših pogojev za poglobljanje kulturne, domovinske in državljske vzgoje. Umeščanje reprezentativnih del iz slovenske književne ustvarjalnosti v evropske kulturne okvire pa prispeva k medkulturni in širši socialni zmožnosti. Kritična refleksija obravnavanih pojavov prispeva še k razvijanju kritičnega mišljenja ter k učenju učenja.

Predmet zajema obvezna in izbirna znanja; obvezni cilji in vsebine so zapisani v pokončnem tisku, *izbirni pa v poševnem*.

Predmet bosta poučevala dva učitelja – učitelj slovenščine in učitelj ustreznega tujega jezika/gostujoči domači govorec ustreznega tujega jezika. Pouk predmeta lahko poteka tudi strnjeno v obliki projektne dela.

2 SPLOŠNI CILJI

Izbirni predmet *slovenska književnost in prevodi* omogoča razvijanje osebne, narodne in državljanske identitete ter ključnih zmožnosti vseživljenjskega učenja – predvsem sporazumevanje v slovenščini, sporazumevanje v tujih jezikih, socialno, estetsko, kulturno in medkulturno zmožnost, učenje učenja, digitalno pismenost, samoiniciativnost, kritičnost, ustvarjalnost ipd.

Dijaki¹ pri izbirnem predmetu *slovenska književnost in prevodi* uresničujejo naslednje splošne cilje:

1. Zavedajo se vloge slovenskega jezika in drugih/tujih jezikov v svojem osebem, družbenem in poklicnem življenju.

Zavedajo se, da je slovenski jezik temeljna prvina njihove državljanske identitete, skupaj s književnostjo pa tudi najpomembnejši del slovenske kulturne dediščine; tako si oblikujejo svojo državljansko zavest.

2. Razvijajo splošno sporazumevalno zmožnost s sprejemanjem (poslušanje, branje) in tvorjenjem (govorjenje, pisanje) raznih besedil.

3. Razvijajo zmožnost literarnega branja kot specifično podvrsto sporazumevalne zmožnosti. Usposablja se za branje in interpretacijo literarnih besedil: doživljajo, razumevajo, aktualizirajo in s pomočjo svojih izkušenj, književnega znanja in splošne razgledanosti vrednotijo ter poimenujejo idejno-tematske in slogovno-kompozicijske sestavine slovenskih literarnih besedil in njihovih prevodov.

---

¹ V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

4. Spoznavajo načela prevajanja literarnih besedil v tuje jezike.
  - Seznanijo se z zgodovino prevajanja literarne ustvarjalnosti na Slovenskem in s pomenom medkulturnega posredovanja za prepoznavnost slovenske kulture in slovenske države v svetu.
  - Primerjajo izvirnike in prevode ter tako nadgrajujejo svojo sposobnost literarnoestetskega branja. Ob tem prepoznavajo jezikovnoizrazne in zvočne posebnosti slovenščine v primerjavi s tujimi jeziki. S tem razvijajo svojo zavest o bogastvu slovenskega jezika in tematski raznolikosti slovenske besedne ustvarjalnosti.

5. Ob interpretaciji slovenskih besedil in njihovih prevodov razvijajo estetsko in medkulturno zmožnost: literarna besedila opredeljujejo po zvrstno-vrstni pripadnosti, prepoznavajo in vrednotijo posebnosti njihove literarnoumetniške sestave, jih umeščajo v prostor in čas, se seznanjajo z njihovimi avtorji ter s temeljnimi kulturnozgodovinskimi okoliščinami njihovega nastanka in odziva pri bralcih/poslušalcih. Pri tem se zavedajo pomena slovenske kulturne dediščine in slovenščine kot materne jezika in se usposablajo za uspešno predstavljanje slovenske literarne ustvarjalnosti drugim narodom.

6. Dijaki se preizkušajo v pisnem in govornem (po)ustvarjanju literarnih besedil in na ta način poglobljajo zmožnost estetskega doživljanja. To dokazujejo tudi s prevajanjem slovenskih literarnih besedil v izbrane tuje jezike. S tem razvijajo zmožnost sporazumevanja v tujih jezikih, prek tekstno-kontekstnih primerjav, presoj in medpredmetnih povezav pa še medkulturno zmožnost.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Operativni cilji in vsebine, razporejeni v tri tematske sklope, se delijo na obvezna in izbirna znanja. Obvezna znanja so procesna in vsebinska znanja, potrebna za splošno izobrazbo, zato jih mora učitelj obvezno obravnavati. *Izbirna znanja* so dodatna ali poglobljena znanja, ki jih učitelj obravnava glede na zmožnosti in interese svojih dijakov ter glede na strokovne zahteve gimnazijskega programa. V poglavju Operativni cilji in vsebine so

- obvezna znanja (cilji in vsebine) zapisana v pokončnem tisku,
- *izbirna znanja (izbirni cilji in vsebine) pa v poševnem tisku.*

Vsa književna besedila za obravnavo so samo predlagana; zapisana so v poševnem tisku.

I. SKLOP: PREDSTAVITEV SLOVENSkih USTVARJALCEV DRUGIM NARODOM		
	Operativni cilji	Vsebine
Obvezna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prepoznavajo, razvrščajo in povzemajo značilnosti obdobj, smeri in ustvarjalcev slovenske književnosti od začetkov do sodobnosti; - ob sprejemanju in tvorjenju besedil razvijajo svojo sporazumevalno zmožnost in zmožnost literarnoestetskega branja v slovenščini in tujem jeziku; - kontinuirano pridobivajo poimenovalno zmožnost s področja literarne vede in prevajanja v slovenščini in tujem jeziku; - tvorijo ustrezna, učinkovita in razumljiva besedila (drugotna besedila o književnosti) v slovenščini in tujem jeziku; - razvijajo zmožnost kritičnega mišljenja; - znajo uporabiti različne vire za pridobivanje informacij; - smiselno uporabljajo IT in tako razvijajo svojo digitalno zmožnost; - govorno nastopajo z vnaprej 	<p>a) Predlagana kanonska/obvezna besedila slovenske književnosti (dijaki predstavijo iz predlaganega nabora t. i. kanonskih besedil <u>6 besedil v celoti ali z odlomki</u>):</p> <p><i>F. Prešeren: Zdravljica/Uvod h Krstu pri Savici/Sonetni venec</i> <i>Tavčar: Visoška kronika (odlomek)</i> <i>Ivan Cankar: Martin Kačur/Hlapci</i> <i>Dane Zajc: Veliki črni bik</i> <i>Tomaž Šalamun: Stvari/Gobice/Mrk</i> <i>Vitomil Zupan: Menuet za kitaro (odlomek)</i> <i>Lojze Kovačič: Prišleki (odlomek)</i> <i>Dominik Smole: Antigona (odlomek)</i> <i>Drago Jančar: Veliki briljantni valček (odlomek)</i></p> <p>b) Literarnovedni pojmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obdobja/smeri slovenske književnosti - avtorji - književna besedila <p>Slovenske termine dopolnjujejo s strokovnimi izrazi v izbranem tujem jeziku.</p>

	<p>pripravljeno temo v slovenskem in tujem jeziku;</p> <ul style="list-style-type: none"> - pri govornih nastopih in v pisnih izdelkih smiselno uporabljajo prvine nebesednega sporazumevanja; - poznajo in pri nastopanju uporabljajo prvine recitacije, deklamacije in odrske uprizoritve; - vrednotijo svojo zmožnost predstavitve obdobij, smeri, avtorjev in del slovenske književnosti in izdelajo načrt za izboljšanje te zmožnosti. 	
Izbirna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>opazujejo in opisujejo sočasno literarno in kulturno dogajanje;</i> - <i>izbrana literarna dela/kulturne dogodke komentirajo in vrednotijo;</i> - <i>tvorijo besedilne vrste poročilo (o dogodku), komentar, kritika;</i> - <i>podatke znajo poiskati v različnih virih;</i> - <i>učinkovito uporabljajo informacijsko tehnologijo.</i> 	<p>Vsebine:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>literarne in kulturne prireditve;</i> b) <i>besedilne vrste poročilo, komentar, ocena/kritika;</i> c) <i>literarnovedni in jezikoslovni izrazi v slovenskem in izbranem tujem jeziku.</i>

II. SKLOP: OPAZOVANJE PREVODOV IN PRIMERJAVA Z IZVIRNIKI		
	Operativni cilji	Vsebine
Obvezna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprejemajo (poslušajo/berejo), doživljajo, razčlenjujejo, razumejo in vrednotijo literarno besedilo v izvirniku (slovenščina) in prevodu; - učinkovito uporabljajo jezikovne priročnike v klasični in digitalni obliki; - pri analizi besedil prepoznavajo in uporabljajo temeljne jezikoslovne in literarnoteoretske pojme; - z analizo, primerjanjem, utemeljevanjem in vrednotenjem umetnostnih in neumetnostnih besedil razvijajo kompleksno mišljenje; - razvijajo splošno sporazumevalno zmožnost in zmožnost literarnoestetskega branja; - ob primerjanju izvirnikov s prevodi prepoznavajo slogovne, poimenovalne, besedne, skladenjske in pravopisne značilnosti slovenščine in tujih jezikov; - vrednotijo svojo zmožnost primerjave izvirnikov s prevodi in pripravijo načrt za izboljšanje te zmožnosti. 	<p>a) Literarna besedila novejše prevajalske produkcije, npr. poezija <i>Daneta Zajca</i>, <i>Tomaža Šalamuna</i> (obvezna obravnava 3 prevedenih slovenskih književnih besedil oz. njihovih odlomkov);</p> <p>b) Prevodi starejših lit. del, npr. <i>Vladimir Bartol: Alamut</i> (obvezna obravnava 3 prevedenih starejših besedil iz slovenske književnosti oz. njihovih odlomkov);</p> <p>c) Enojezični in večjezični slovarji v klasični in digitalni obliki (raba).</p>
Izbirna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprejemajo, opazujejo, razčlenjujejo in vrednotijo izvorna literarna besedila in prevode slovenskih literarnih ustvarjalcev v zamejstvu in izseljenstvu; - opazujejo, spremljajo in poročajo o prevajanju del sodobnih slovenskih ustvarjalcev v tuje jezike, 	<p>a) Slovenski literarni ustvarjalci v zamejstvu in izseljenstvu:</p> <p><i>Marko Kravos: Zamejska žalostna/Gustav Januš:Ptice nosim v sebi;</i></p> <p><i>Vinko Beličič: Sončni zahod/Pavla Gruden: Raj na griču;</i></p> <p><i>Florjan Lipuš: Zmote dijaka Tjaža (odlomek)/Florjan Lipuš: Zgodbe o</i></p>

	<p><i>gostovanjih v tujini in literarnih večerih;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>tvorijo besedilne vrste poročilo, reportaža, novica, pripoved o dogodku;</i> - <i>primerjajo motivno-tematske in jezikovno-slogovne značilnosti izvirnika in prevoda.</i> 	<p><i>čuših (odlomek);</i></p> <p><i>Alojz Rebula: Senčni ples (odlomek)/ Boris Pahor: Mesto v zalivu (odlomek); Nekropola (odlomek):</i></p> <p><i>Zorko Simčič: Človek na obeh straneh stene (odlomek);</i></p> <p>b) <i>Besedile vrste: radijsko poročilo, reportaža, novica, pripoved o dogodku;</i></p> <p>c) <i>Literarnovedni pojmi v slovenščini in izbranem tujem jeziku.</i></p>
--	---	--

III. SKLOP: IZVIRNI PREVODI DIJAKOV		
	Operativni cilji	Vsebine
Obvezna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - seznanijo se z zgodovino prevajalstva na Slovenskem; - sprejemajo, doživljajo, opazujejo, razčlenjujejo in vrednotijo slovenska literarna dela in njihove prevode; - spoznavajo in usvajajo osnove prevajanja; - ob analizi besedil spoznavajo zvočne, besedne/metaforične in skladenjske posebnosti slovenščine in iščejo možnosti za njihovo predstavljane/prenašanje v tuji jezik; - pri prevajanju prepoznavajo temeljne literarnovedne prvine besedil in njihovo vlogo v izvirniku in prevodu; - poznajo in upoštevajo kulturne značilnosti narodov, ki jim pripadajo jeziki, v katere prevajajo besedila; - uporabljajo jezikovne priročnike in klasične ter digitalne vire; - ovrednotijo svoj prevod in ga primerjajo s prevodom uradnega prevajalca; - ugotavljajo lastno uspešnost pri prevajanju in pripravijo načrt za izboljšanje te zmožnosti. 	<p>a) Predlagana besedila za prevod v tuje jezike (<u>obvezno 5 besedil</u>):</p> <p><i>Ljudske pesmi: Trgaj mi rožice, Lepa Vida</i></p> <p><i>Ljudsko pripovedništvo: Peter Klepec, Kurent</i></p> <p><i>Kosovel: Slutnja, Kons 5</i></p> <p><i>Menart: Croquis, Povojni portret</i></p> <p><i>Kovič: Južni otok</i></p> <p><i>Šalamun: Stvari, Mrk, Gobice</i></p> <p>ali</p> <p>besedila po lastni izbiri</p>
Izbirna znanja	<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - primerjajo isto literarno besedilo v izvirniku in prevodu ter ga vrednotijo; - uporabljajo klasične in digitalne vire za zbiranje podatkov in njihovo primerjavo; - predstavijo lastne prevode 	<p><i>Besedila tematskega sklopa za maturo v 4. letniku ali besedila za domače branje v 3. letniku (prevajanje poljubnih odlomkov).</i></p>

	<p><i>sošolcem in učitelju;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>oblikujejo si kriterije za vrednotenje prevodov;</i> - <i>utemeljujejo odstopa od izvornikov v prevodnih besedilih;</i> - <i>razvijajo sporazumevalno zmožnost in zmožnost literarnoestetskega branja.</i> 	
--	---	--

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

4.1. Dijak ima razvito zavest o jeziku, narodu, državi in slovenskem kulturnem/književnem izročilu.

To dokaže tako, da

- **pozna slovensko kulturno in umetniško ustvarjalnost od začetkov do sodobnosti** in jo doživlja kot integralni del slovenstva,
- **zaveda se pomena večjezičnosti v sodobni družbi.**

4.2 Dijak ima razvito (splošno) sporazumevalno zmožnost, kar dokaže tako, da

- dejavno **sprejema neumetnostna besedila** (npr. drugotna besedila o književnosti),
- **izreka in utemeljuje svoje mnenje,**
- **tvori učinkovita, ustrezna, razumljiva** in jezikovno pravilna **neumetnostna besedila v slovenščini in izbranem tujem jeziku** (drugotna besedila o književnosti).

4.3 Dijak ima razvito bralno zmožnost na stopnji kultiviranega bralca.

Dokaže jo

- **z glasnim (tihim) interpretativnim branjem literarnih besedil,**
- **z izrekanjem doživetja o prebranem besedilu,**
- **z razlago vsebine in oblike prebranega besedila,**
- **z uvrstitvijo prebranega besedila v kontekst,**
- **z uvrstitvijo prebranega besedila v smer/obdobje/opus avtorja,**

- s kritičnim opredeljevanjem do prebranega,
- s prepoznavanjem slogovnih in jezikovnih značilnosti besedila,
- s primerjavo izvirnikov in prevodov književnih besedil,
- s prepoznavanjem slogovnih in jezikovnih značilnosti izvirnika in prevoda,
- s pisanjem neumetnostnih in poustvarjalnih besedil in z njihovo govorno predstavitevjo (govorni nastop, recitacija, deklamacija).

4.4 Dijak pozna in ustrezno uporablja izhodišča in načela prevajanja literarnih besedil v tuje jezike.

To dokaže tako, da

- v prevodih literarnih besedil prepozna jezikovne, slogovne in motivno-tematske sestavine,
- s primerjavo izvirnikov s prevodi ugotavlja jezikovne, slogovne in izrazne posebnosti slovenščine in njihovo prestavljanje v tuje jezike,
- samostojno prevede krajše literarno besedilo (pesem ali odlomek iz proznega/dramskega besedila) iz slovenščine v izbrani tuji jezik,
- vrednoti svojo zmožnost prevajanja v tuje jezike in pripravi načrt za izboljšanje te zmožnosti.

4.5 Dijak ima razvito sporazumevalno zmožnost v tujem jeziku.

To dokaže tako, da

- sprejema (poslušča/bere) književna besedila v tujem/tujih jeziku/jezikih (tudi prevode),
- interpretira književna besedila v tujem/tujih jeziku/jezikih,
- slovenski izvirnik književnega besedila smiselno prevede v tuji jezik,
- vrednoti ustreznost prevoda iz slovenščine v tuji jezik in obratno.

4.6 Dijak pridobi uporabno književno znanje kot sestavino bralne zmožnosti in ob tem razvija svojo poimenovalno zmožnost v slovenščini in tujem jeziku.

To dokaže tako, da ob sprejemanju in interpretaciji književnih besedil

- prepozna in poimenuje bistvene značilnosti literarnozgodovinskih obdobj in smeri ter avtorjev in del,

- **prepozna, poimenuje** in definira **temeljne literarnoteoretične pojme** in razume njihovo vlogo v slovenskih in prevodnih književnih besedilih,
- **uporablja temeljne literarnovedne izraze pri interpretiranju izvornikov književnih besedil** in njihovih prevodov.

4.7 Dijak ima razvito (med)kulturno zmožnost.

Dokaže jo

- **z aktualizacijo spoznanj o književnosti** in z vrednotenjem njihovega pomena za njegovo osebno in družbeno izkušnjo,
- **s povezovanjem književnega pouka z drugimi predmeti** (predvsem z družboslovno-humanističnimi),
- **s poznavanjem kulture narodov in zgodovine jezikov, izbranih za prevajanje,**
- **s spremljanjem aktualnih književnih in kulturnih dogodkov v domovini in tujini,**
- z razumevanjem vloge večjezičnosti v sodobni družbi,
- z vrednotenjem prispevka književnosti k nacionalni kulturi in k vstopanju v medkulturno dogajanje.

4.8 Dijak ima razvito digitalno zmožnost, kar dokaže

- **s smiselno in vsestransko uporabo IT** pri iskanju informacij, pri aktualizaciji literarnih in drugih vsebin in nadgrajevanju ter poglobljanju pridobljenega književnega znanja.

Standardi znanja so zapisani z navadnim, **minimalni standardi znanja pa s polkrepkim tiskom.**

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 Uresničevanje ciljev in vsebin predmeta

Ker je izbirni predmet *slovenska književnost in prevodi* namenjen predvsem poglobljanju in nadgrajevanju književnega znanja, pridobljenega pri pouku književnosti pri slovenščini in tujem/tujih jeziku/jezikih, je način obravnave literarnih besedil in njihovih prevodov usklajen z didaktičnimi priporočili pouka književnosti v gimnazijskem programu. To pomeni, da dijaki razvijajo sposobnost literarnega branja (in tudi pisanja) z razčlenjevanjem izvirnikov in prevodov v dialoškem procesu ter tudi s tvorjenjem ustnih in pisnih besedil v slovenščini in tujem jeziku. Največkrat se šole odločajo za prvi tuji jezik, lahko pa tudi za kombinacijo prvega in drugega tujega jezika. Dijaki, ki jim slovenščina ni materinščina, lahko pripravijo predstavitve in prevode v svojem maternem jeziku.

Pri pouku prevladujejo aktivne oblike in metode dela (razgovor, delo v skupinah in dvojicah), didaktični proces v razredu pa je treba še posebej skrbno načrtovati zaradi sočasne prisotnosti dveh učiteljev – učitelja slovenščine in učitelja ustreznega tujega jezika/gostujočega domačega govornca ustreznega tujega jezika.

Pouk lahko poteka tudi strnjeno, npr. v obliki projektnih dni.

Operativni cilji in vsebine, opredeljeni v tretjem poglavju tega učnega načrta, se delijo na tri sklope: *Predstavitve slovenskih ustvarjalcev drugim narodom*, *Opazovanje prevodov in primerjava z izvirniki* ter *Izvirni prevodi dijakov*. Vsak sklop zajema obvezna in izbirna znanja.

Pri prvem sklopu *Predstavitve slovenskih ustvarjalcev drugim narodom* bodo dijaki skladno z opredelitvijo pripadajočih operativnih ciljev v obveznem delu predstavili 6 besedil (v celoti ali z odlomki) iz nabora predlaganih kanonskih besedil slovenske književnosti. Predstavitve bodo pripravili in predstavili v slovenskem in tujem jeziku ter jih smiselno uporabili pri mednarodnih izmenjavah oz. obiskih šol v tujini.

Operativne cilje obveznega dela drugega sklopa *Opazovanje prevodov in primerjava z izvirniki* bodo dijaki uresničevali ob 3_izvirnikih in prevodih iz novejšje prevajalske produkcije ter 3 izvirnih besedilih in njihovih prevodih iz starejših obdobj slovenske književnosti. Pesmi bodo opazovali in primerjali v celoti, prozna in dramska besedila pa po odlomkih.

Tretji sklop *Izvirni prevodi dijakov* predpisuje prevod najmanj 5 pesemskih besedil iz slovenščine v tuji jezik. Dijaki lahko besedila za prevajanje izberejo iz predlaganega nabora književnih vsebin (sodobna slovenska poezija) ali se v dogovoru z učiteljem odločijo za druga besedila.

V letni (in sproti) pripravi učitelj glede na interese, zmožnosti in predhodno znanje svojih dijakov načrtuje tudi obravnavo izbirnih znanj. V 4. letniku so dijaki še posebno zainteresirani za prevajanje odlomkov iz besedil maturitetnega sklopa, ob katerem se uspešno uresničujejo zastavljeni cilji tako obveznega kot izbirnega dela učnega načrta.

Standardi znanja izhajajo iz splošnih in operativnih ciljev predmeta in so opredeljeni na dveh ravneh. Temeljni standardi znanja se lahko preverjajo na različnih zahtevnostnih ravneh (npr. glede na zahtevnost izhodiščnega umetnostnega besedila), minimalni standardi znanja pa določajo minimalno znanje za pozitivno oceno in so zapisani polkrepko.

5.2 Medpredmetne povezave in vključevanje kroskurikularnih vsebin

Izbirni predmet *slovenska književnost in prevodi* se smiselno povezuje s poukom slovenščine, tujih jezikov, z zgodovino, umetnostno zgodovino, filozofijo, sociologijo, geografijo idr.

Splošni cilji predmeta vključujejo kroskurikularne vsebine, kot so državljanska kultura, IT (razvijanje digitalne pismenosti), knjižnično informacijska znanja, medkulturne vsebine.

Pozornost je namenjena razvijanju digitalne pismenosti dijakov, kar je tudi ena izmed ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Dijaki uporabljajo digitalne tehnologije pri razvijanju sporazumevalne zmožnosti, in sicer :

- pri sprejemanju, razčlenjevanju in tvorjenju neumetnostnih in umetnostnih besedil,
- kot podporo kritičnemu mišljenju, ustvarjalnosti in inovativnosti,
- za iskanje, zbiranje, izmenjavo in obdelavo podatkov ter njihovo sistematično rabo pri tvorjenju informacij.

Medpredmetne povezave se lahko izvedejo v različne namene in na različne načine, npr. kot motivacija, nadgradnja obstoječega znanja, oblikovanje avtentičnih nalog, projektni dan ipd.

Uresničevanje medpredmetnih povezav pa je odvisno od povezovanja učiteljev vseh predmetnih področij in načrtovanja povezav na treh ravneh – na ravni šole, na ravni strokovnih aktivov in posameznih učiteljev/učiteljic.

Cilj povezovanja je torej globalni pristop, ki spodbuja t. i. celostno učenje in poučevanje. Medpredmetno povezovanje zato lahko poteka na ravni vsebin, na ravni procesnih znanj ter na konceptualni ravni.

5.3 Obvezni načini preverjanja in ocenjevanja znanja

Preverjanje znanja poteka vsako učno uro, ocenjevanje pa praviloma dvakrat v vsakem polletju s pisnim izdelkom dijaka (v drugem polletju obvezna seminarska naloga) in govornim nastopom. Seminarska naloga naj vsebuje primerjavo izvirnika in prevoda celote (pesmi) ali odlomka (proza in drame) slovenskega literarnega besedila s poudarkom na doživljanju, razumevanju in vrednotenju sporočilnih in jezikovnoizraznih značilnosti.

6 MATERIALNI POGOJI ZA IZVEDBO POUKA

Pouk izbirnega predmeta *slovenska književnost in prevodi* naj poteka v učilnici, ki je opremljena z didaktičnimi gradivi in pripomočki ter sodobno informacijsko tehnologijo. Ta omogoča iskanje informacij, dostop do brezplačnih učnih gradiv, avtorskih programov, spletnih slovarjev, komuniciranje s pomočjo internetnih storitev, sodelovanje v mrežnih projektih, forumih in različnih spletiščih.

K opremi sodijo sodobni avdiovizualni pripomočki, osebni računalnik z dostopom do interneta, tiskalnik, LCD-projektor, interaktivna tabla, CD-predvajalnik z ozvočenjem, digitalna kamera idr.

V učilnici naj bo priročna knjižnica z literaturo za učitelje ter s priročniki in leposlovnimi besedili za dijake.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izbirni predmet *slovenska književnost in prevodi* izvaja učiteljski tim, ki vključuje učitelja slovenščine in učitelja tujega jezika.

Učitelj slovenščine mora imeti znanja slovenščine.

Učitelj tujega jezika mora imeti znanja ustreznega tujega jezika ali prevajanja.

Če šola sodeluje z gostujočim tujim učiteljem, ki je rojstni govorec ustreznega tujega jezika, je lahko vključen v učiteljski tim namesto učitelja tujega jezika.

